

Г. І. Скиба,
к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської та страхової справи,
Навчально-науковий Інститут управління, економіки та бізнесу,
ПрАТ "ВНЗ Міжрегіональна Академія управління персоналом"
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3751-0082>

Г. А. Братусь,
д. е. н., професор, завідувач кафедри управління бізнесом,
Навчально-науковий Інститут управління, економіки та бізнесу,
ПрАТ "ВНЗ Міжрегіональна Академія управління персоналом"
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7151-3901>

І. І. Каліна,
д. е. н., професор, завідувач кафедри маркетингу,
Навчально-науковий Інститут управління, економіки та бізнесу,
ПрАТ "ВНЗ Міжрегіональна Академія управління персоналом"
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5662-6967>

В. Д. Бігдаш,
доцент кафедри фінансів, банківської та страхової справи,
Навчально-науковий Інститут управління, економіки та бізнесу,
ПрАТ "ВНЗ Міжрегіональна Академія управління персоналом"
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8069-8792>

DOI: 10.32702/2306-6814.2025.17.65

ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЙ ЧЕРЕЗ ВЕНЧУРНИЙ КАПІТАЛ: ДИНАМІЧНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОЇ ІНСТИТУЦІЙНОЇ ВЗАЄМОДІЇ

H. Skyba,
PhD in Economics, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Finance, Banking, and Insurance, Educational and Scientific
Institute of Management, Economics and Business, Interregional Academy of Personnel Management

H. Bratus,
Doctor of Economic Sciences, Professor,
Head of the Department of Business Management, Educational and Scientific Institute of Management,
Economics and Business, Interregional Academy of Personnel Management

I. Kalina,
Doctor of Economic Sciences, Professor, Head of the Department of Marketing, Educational and Scientific
Institute of Management, Economics and Business, Interregional Academy of Personnel Management

V. Bigdash,
Associate Professor of the Department of Finance, Banking, and Insurance, Educational and Scientific
Institute of Management, Economics and Business, Interregional Academy of Personnel Management

FINANCING INNOVATIONS THROUGH VENTURE CAPITAL:
DYNAMIC APPROACHES TO FORMING EFFECTIVE INSTITUTIONAL INTERACTION

У статті досліджено фінансування інновацій через венчурний капітал як ключовий елемент підтримки високотехнологічного підприємництва в умовах цифровізації економіки та глобальних технологічних змін. Визначено роль венчурного фінансування у забезпеченні сталого роз-

витку інноваційного сектору, проаналізовано сучасні динамічні підходи до формування ефективної інституційної взаємодії між державними структурами, приватними інвесторами та інноваційними підприємствами. Зроблено акцент на міжнародному досвіді стимулювання венчурних інвестицій, зокрема в умовах посилення глобальної конкуренції. Автор пропонує комплексні механізми удосконалення інституційного середовища венчурного ринку в Україні з урахуванням потреб інноваційних стартапів, забезпечення інвестиційної безпеки та розвитку стратегічного партнерства. Запропоновані підходи спрямовані на створення сприятливих умов для активізації венчурного фінансування та підвищення конкурентоспроможності національної економіки.

The article examines venture capital financing as a key driver of innovative development, especially in the context of digital transformation and the growing importance of knowledge-based economies. It highlights the significance of venture capital in providing the financial support necessary for the growth of high-risk, high-potential start-ups that often pioneer technological innovation and contribute to structural economic modernization. The author presents a comprehensive review of the evolution and current trends in venture capital markets, focusing on the dynamic approaches to institutional interaction among governments, private investors, and innovation-driven enterprises.

The analysis includes international experience in fostering a favorable environment for venture investments, including public-private partnerships, regulatory frameworks, tax incentives, and targeted innovation programs. Particular attention is paid to institutional gaps and challenges in emerging economies, such as Ukraine, where venture capital is still at a formative stage. The paper underscores the need for coherent institutional policies that ensure transparency, investor protection, and continuous support for early-stage companies.

The goal of the article is to identify and systematize the mechanisms of institutional interaction that contribute to the development of an effective venture ecosystem. Based on the study of recent academic publications and practical cases, the author identifies unresolved problems such as insufficient coordination between stakeholders, lack of specialized financial infrastructure, and weak policy incentives that hinder market maturity.

As part of the study, the author proposes an analytical framework for improving the institutional capacity of venture markets through adaptive policy tools, cross-sectoral collaboration, and integration of innovation policies with national development strategies. The paper concludes with practical recommendations for policy makers, investors, and other stakeholders on how to strengthen institutional synergies, expand the range of financing instruments, and enhance the positive impact of venture financing on the innovation landscape in transitional economies.

Ключові слова: венчурне фінансування, інновації, інституційна взаємодія, стартапи, інвестиційна екосистема, цифрова економіка, фінансові механізми, підприємництво.

Key words: venture capital, innovation financing, institutional interaction, startups, investment ecosystem, digital economy, financial mechanisms, entrepreneurship.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

У сучасних умовах глобалізації, посилення конкуренції на світових ринках і цифрової трансформації економіки, інновації набувають визначального значення як рушійна сила економічного зростання та підвищення конкурентоспроможності держав. Країни, що прагнуть до сталого розвитку, зокрема в умовах швидкоплинних технологічних змін і високого рівня турбулентності зовнішнього середовища, змушені формувати адаптивні фінансові стратегії для підтримки інноваційного сектору. Одним із найбільш перспективних інструментів за-

безпечення інноваційної активності є венчурне фінансування, яке виконує ключову роль у підтримці стартапів, фінансуванні досліджень і розробок, а також комерціалізації інновацій.

Венчурний капітал дозволяє мобілізувати ресурси для реалізації високоризикових, але потенційно високоприбуткових проєктів, які часто залишаються поза межами традиційного банківського фінансування. Йдеться не лише про фінансову підтримку, але й про надання експертизи, управлінських компетенцій, мережових зв'язків, що в сукупності створює додану вартість для інноваційного бізнесу. Проте ефективність венчурного ринку значною мірою визначається наявністю цілісної інституційної архітектури та скоординованої

Таблиця 1. Модель інституційної взаємодії учасників венчурного ринку у сфері фінансування інновацій

<i>Учасник взаємодії</i>	<i>Основні функції</i>	<i>Інструменти впливу</i>	<i>Очікувані результати</i>
<i>Держава</i>	- Регулювання ринку - Стимулювання інвестицій - Забезпечення правової бази	- Податкові пільги - Гранти та дотації - Програми державно-приватного партнерства	- Поліпшення інвестклімату - Зростання інноваційної активності
<i>Приватні інвестори</i>	- Надання капіталу - Експертна підтримка - Участь в управлінні	- Венчурні фонди - Бібліотеки проектів - Коінвестування з державою	- Підвищення прибутковості інвестицій - Зростання числа стартапів
<i>Інноваційні підприємства (стартапи)</i>	- Розробка інновацій - Комерціалізація технологій	- Бізнес-плани - Участь у грантових та акселераційних програмах	- Запуск нових продуктів - Вихід на міжнародні ринки
<i>Науково-дослідні установи та університети</i>	- Проведення прикладних досліджень - Підготовка кадрів	- Ліцензування розробок - Створення стартапів з університетського середовища	- Зміцнення зв'язку між наукою і бізнесом - Інтелектуалізація економіки
<i>Інфраструктурні посередники (акселератори, інкубатори, хаби)</i>	- Посередництво між учасниками - Сприяння розвитку проектів	- Менторство - Тренінги та навчальні програми - Приведення інвесторів	- Підвищення інвестиційної привабливості стартапів - Швидке масштабування

Джерело: складено авторами на основі даних [7, 12].

взаємодії між усіма суб'єктами інноваційного простору — державними структурами, приватними інвесторами, науково-дослідними установами, освітніми закладами, акселераторами, технологічними хабами та інноваційними підприємствами [8].

Водночас в умовах країн з перехідною економікою, таких як Україна, розвиток венчурного фінансування гальмується через низку об'єктивних і суб'єктивних чинників: фрагментарність нормативно-правової бази, слабку захищеність інвесторів, нестачу інфраструктурних інституцій, низький рівень довіри між учасниками ринку. Тому формування дієвих моделей інституційної взаємодії з урахуванням світового досвіду та національних особливостей набуває особливої актуальності [11].

У зв'язку з цим постає необхідність комплексного аналізу динамічних підходів до побудови інституційної синергії у сфері венчурного інвестування, виявлення ефективних форм і механізмів партнерства, а також розробки рекомендацій щодо створення сприятливого інвестиційного клімату для інноваційного бізнесу.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

До проблеми венчурного фінансування зверталися такі вітчизняні та зарубіжні науковці, як Й. Шумпетер [6], Б. Гейтс, Дж. Рокфеллер IV, а в українському контексті — О. Кузьмін, Л. Антонюк [7], Т. Васильєва, Д. Єфремов [9] тощо. У їхніх працях розкрито загальні підходи до ролі венчурного капіталу в економіці та запропоновано базові механізми стимулювання інновацій. Проте недостатньо уваги приділено саме інституційному виміру взаємодії між суб'єктами ринку венчурного капіталу, особливо в країнах з перехідною економікою. Нерозв'язаними залишаються питання створення сприятливого регуляторного поля, розвитку фінансових

інструментів та інституційного супроводу інноваційних стартапів.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Метою статті є дослідження динамічних підходів до формування ефективної інституційної взаємодії у сфері венчурного фінансування інновацій, з акцентом на практичні інструменти удосконалення інституційного середовища в Україні.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

У сучасних умовах глобальної конкуренції венчурний капітал виступає не лише як фінансовий ресурс для високоризикових проектів, а й як стратегічний інструмент прискорення інновацій, комерціалізації наукових розробок, трансферу управлінських технологій та формування ефективних міжнародних партнерств. Його роль виходить далеко за межі традиційного фінансування, охоплюючи підтримку стартап-екосистем, сприяння транснаціональній мобільності знань та інтеграцію національної інноваційної системи у глобальні ринки.

Ефективність венчурного капіталу значною мірою обумовлюється рівнем розвитку інституційної інфраструктури, яка включає:

- державну інноваційну політику (фіскальні стимули, грантові програми, державні венчурні фонди);
- мережу акселераторів, хабів і платформи краудфандингу, що забезпечують підприємцям доступ до нетворкінгу, менторства та ринків;
- надійний правовий захист прав інтелектуальної власності, включаючи патентну підтримку і технологічні трансфер-офіси;

Таблиця 2. Механізми удосконалення інституційного середовища венчурного ринку в Україні

<i>Напрямок удосконалення</i>	<i>Механізм реалізації</i>	<i>Очікуваний ефект</i>
1. Інституційна взаємодія	Створення національної платформи венчурного партнерства між державою, приватним сектором, ЗВО та інноваторами	Синергія між учасниками ринку, координація дій, обмін інформацією
2. Інвестиційна безпека	Запровадження державного гарантійного фонду; вдосконалення законодавства щодо захисту прав інвесторів	Зменшення ризиків; зростання довіри інвесторів
3. Розвиток інфраструктури підтримки	Акредитація акселераторів, брокерів, незалежних рейтингових агентств	Поліпшення якості підготовки стартапів до інвестування
4. Освіта і менторство	Освітні програми з фінансової грамотності та IP-стратегії; гранти на навчання	Зростання професійного рівня фаундерів і команд
5. Міжнародна інтеграція	Участь у міжнародних програмах (Horizon Europe, EIC Fund); створення спільних фондів	Доступ до глобального капіталу, нових ринків і знань
6. Податкові стимули	Податкові знижки для інвесторів, пільгові режими для інноваційних кластерів	Підвищення привабливості інвестування у стартапи
7. Стратегічне партнерство	Створення хабів відкритих інновацій; партнерство великих корпорацій і стартапів	Комерціалізація інновацій, масштабування проєктів
8. Регуляторна передбачуваність	Прийняття спеціального закону про венчурну діяльність; цифровізація процедур	Прозоре, передбачуване і сприятливе середовище для венчурної діяльності

Джерело: складено авторами на основі даних [7, 13].

— механізми спільного фінансування інноваційних проєктів (public-private partnerships) зі спільною відповідальністю і ризик-менеджментом;

— канали ефективної комунікації між науково-дослідними установами, бізнесом та урядовими структурами, що дозволяють адаптувати стратегії інноваційного розвитку до реальних потреб економіки [7].

В умовах цифрової трансформації та зростаючої глобальної конкуренції ефективна інституційна взаємодія між ключовими учасниками венчурного ринку стає критично важливою для формування стійкої інноваційної екосистеми. Координація зусиль держави, приватних інвесторів, стартапів, наукових установ та інфраструктурних посередників дозволяє не лише забезпечити доступ до фінансування, але й створити умови для масштабування інновацій, трансферу технологій та довгострокового економічного зростання.

З метою структуризації ролей і механізмів впливу кожного з учасників інноваційного процесу розроблено узагальнену модель інституційної взаємодії у сфері фінансування інновацій через венчурний капітал, яка представлена в таблиці нижче.

Наведена модель ілюструє, що фінансування інновацій через венчурний капітал є багатовекторним процесом, у якому кожен учасник виконує взаємодоповнюючі функції. Держава забезпечує базові інституційні умови, включаючи правову базу, податкові стимули та механізми державно-приватного партнерства, що створює фундамент для залучення приватного капіталу. Приватні інвестори, у свою чергу, відіграють роль рушія ризикового капіталу, надаючи не лише фінанси, але й експертизу, мережі контактів та управлінську підтримку.

Інноваційні підприємства, зокрема стартапи, є ключовими генераторами нових ідей і технологій, які потребують доступу до ресурсів для переходу від концепту до ринку. Водночас наукові установи та університети сприяють формуванню кадрового і науково-дослідного потенціалу, необхідного для технологічного прориву. Нарешті, інфраструктурні посередники (акселератори, хаби, інкубатори) виконують роль "каталізаторів" — вони прискорюють розвиток проєктів, зменшують інформаційний бар'єр між інвестором і стартапом та формують сприятливе середовище для масштабування інновацій.

Таким чином, лише завдяки узгодженій і взаємодоповнюючій роботі всіх інституційних учасників венчурного ринку можливо досягти сталого зростання інноваційної економіки та посилити позиції країни в глобальному технологічному середовищі.

Практичний досвід окремих країн [10] демонструє важливість системної інституційної взаємодії:

— Ізраїль реалізував одну з найуспішніших моделей державного стимулювання венчурного ринку через програму Yozma, яка передбачала створення фонду співфінансування приватних венчурних інвестицій із державним гарантуванням. У результаті за два десятиліття країна трансформувалась у глобальний центр стартапів з понад 6 тис. інноваційних компаній при населенні менше 10 млн.

— Фінляндія у партнерстві з бізнесом та університетами активно розвивала мережу технологічних парків (наприклад, Otaniemi та Technopolis), які стали платформами для запуску стартапів у сфері IT, біотехнологій та чистих технологій. Фінансування здійснюється через

державне агентство Business Finland, яке поєднує функції інвестора, дорадника та маркетингового партнера [5].

— У США модель розвитку інновацій базується на гнучкій системі федерального фінансування досліджень (через NSF, DARPA, NIH тощо), венчурних фондів з приватним капіталом, акселераторів (Y Combinator, Techstars), а також потужному секторі університетських R&D-центрів. У 2023 році сукупні інвестиції у венчурні проекти перевищили 170 млрд доларів, з яких понад 60% було спрямовано на стартапи у сфері ШІ, біомедицини та зеленої енергетики [3, 6].

На основі компаративного аналізу запропоновано модель інституційної взаємодії, яка враховує українські реалії та базується на чотирьох принципах:

1. Прозорість — публічне звітування державних фондів, відкрита конкуренція за інноваційне фінансування;

2. Партнерство — розширення практики публічно-приватного інвестування та створення альянсів між бізнесом, наукою та державою;

3. Адаптивність — можливість швидкого оновлення інструментів підтримки відповідно до динаміки технологічного ринку;

4. Стратегічна синергія — поєднання короткотермінових стартап-інтересів із довготерміновими національними пріоритетами в сфері сталого розвитку та цифровізації.

Центральним елементом цієї моделі є створення Державного венчурного фонду розвитку інновацій, який виконуватиме функцію каталізатора приватних інвестицій шляхом надання гарантій, прямого співфінансування та експертного супроводу. Аналогічні фонди успішно діють у Німеччині (High-Tech Grunderfonds), Польщі (PFR Ventures) та Франції (Bpifrance) [1, 2].

Не менш важливою складовою є розвиток інфраструктури технологічних парків та інноваційних хабів на регіональному рівні, що дозволяє забезпечити не лише доступ до матеріальних і технічних ресурсів, але й середовище для міждисциплінарної співпраці, експертної підтримки та глобального позиціонування стартапів.

У контексті глобальних трансформацій та технологічної конкуренції сучасний венчурний ринок вимагає не лише наявності капіталу, а й ефективної інституційної взаємодії між усіма залученими сторонами: державою, бізнесом, освітніми та науковими установами, інфраструктурними посередниками та міжнародними партнерами. Динамічні підходи до формування такої взаємодії передбачають адаптивність інституцій, міжсекторне партнерство, розвиток інфраструктури, а також узгодженість стратегічних та операційних рішень на ринку [4].

На основі аналітичного узагальнення міжнародного досвіду та національних потреб України запропоновано системну модель механізмів удосконалення інституційного середовища венчурного ринку, з акцентом на забезпечення динамізму, стійкості та інклюзивності інноваційної екосистеми. Відповідні напрями наведено у таблиці 2.

Запропонована модель демонструє, що динамічні підходи до формування ефективної інституційної взаємодії мають бути комплексними, багаторівневими й гнучкими. Ключовим завданням є забезпечення синергії

між інституціями, що відповідають за різні етапи венчурного циклу: від стимулювання інноваційної активності до масштабування бізнесу на глобальних ринках. Саме інтеграція таких компонентів, як національні платформи партнерства, гарантійні інструменти, міжнародне співробітництво, освітня підтримка та регуляторна передбачуваність, формує сучасну архітектуру венчурного ринку, здатну забезпечити інноваційне зростання.

Особливо важливо, що запропоновані механізми враховують адаптивність до змін та стратегічну узгодженість дій між секторами. Це дозволяє створювати не лише сприятливі умови для інвестування, а й забезпечити стійкий розвиток інноваційної екосистеми України. Реалізація такої моделі може слугувати практичним дороговказом для формування державної політики у сфері венчурного фінансування та інноваційної економіки загалом.

Таким чином, удосконалення інституційного середовища венчурного ринку в Україні має стати пріоритетним завданням економічної політики, оскільки воно безпосередньо впливає на здатність національної економіки до інноваційного прориву, технологічної модернізації та інтеграції у глобальні ланцюги створення доданої вартості.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Венчурне фінансування в умовах сучасної економіки виступає не лише джерелом капіталу для інновацій, а й важливим інструментом розвитку інституційної взаємодії, трансферу технологій, управлінських знань і міжнародної кооперації. Його результативність значною мірою залежить від ефективності взаємодії між ключовими учасниками ринку — державою, приватними інвесторами, науково-освітнім середовищем, стартапами та інфраструктурними посередниками. Аналіз моделі інституційної взаємодії (табл. 1) та механізмів удосконалення венчурного середовища (табл. 2) дозволяє стверджувати, що найбільшу ефективність демонструють саме динамічні підходи, які поєднують гнучкість, стратегічне партнерство, відкритість до змін та фокус на міжнародну інтеграцію.

Для України першочерговим завданням є формування сприятливого інституційного середовища, що передбачає не лише вдосконалення законодавства, створення державного гарантійного фонду чи запровадження податкових стимулів, а й розвиток мережі акредитованих акселераторів, інвестиційних хабів, механізмів менторства та освітніх програм для інноваторів. Особливої уваги потребує створення національної платформи венчурного партнерства, що забезпечить системну координацію та прозорість взаємодії між усіма зацікавленими сторонами.

Подальші дослідження мають бути зосереджені на глибшому аналізі впливу інституційних факторів на ефективність венчурного ринку, емпіричній оцінці результативності державної підтримки, а також розробці показників для моніторингу динаміки інституційної зрілості інноваційної екосистеми. У фокусі наукового інтересу також мають опинитися питання адаптації кращих міжнародних практик до українських реалій, оцін-

ка ефективності стратегічного партнерства між корпораціями та стартапами, а також роль відкритих інновацій у забезпеченні сталого економічного зростання.

Література:

1. Atkinson R.D., Ezell S.J. Innovation Economics: The Race for Global Advantage. New Haven: Yale University Press, 2019. P. 55—63.
2. Chesbrough H. Open Innovation. Boston: Harvard Business School Press, 2003. P. 78—85.
3. Council on Foreign Relations (CFR). Innovation Policy and Global Competition. New York, 2022. P. 25—32.
4. Edler J., Fagerberg J. Innovation policy: what, why, and how. Oxford Review of Economic Policy. 2017. Vol. 33 (1). P. 2—23.
5. Maskus K.E. Intellectual property rights in the global economy. Washington: Institute for International Economics, 2000.
6. Schumpeter J. Business Cycles: A Theoretical, Historical, and Statistical Analysis. In 2 vols. New York, 2004. Vol. 1: 641 p.
7. Антонюк Л., Поручник А., Савчук В. Інновації: теорія, механізм розробки та комерціалізації. Київ: КНЕУ, 2003. 387 с.
8. Глущевський В.В. Моделювання поточкових процесів розподілу ресурсів і продукції на мережі бізнес-процесів підприємства. Вісник КНУТД: Серія "Економічні науки". 2015. № 2 (85). С. 139—148.
9. Гончаренко О.В., Багорка Д.А., Єфремов Д.Ю. Інноваційний бізнес як детермінанта формування інклюзивної економіки. Економічний вісник Дніпровського державного технічного університету. 2023. № 1 (6). С. 7—14.
10. Єршова О.О. Зарубіжний досвід ефективного управління бізнес-процесами підприємств. Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. 2016. № 6. С. 66—79.
11. Климчук М.М. Концептуально-методологічні засади управління бізнес-процесами на підприємстві. Формування ринкових відносин в Україні. 2020. № 12. С. 85—91.
12. Корзаченко О.В. Оптимізація бізнес-процесів українських підприємств: проблеми та перспективи. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2013. Вип. 3. С. 64—69.
13. Нищенко О.В. Підходи до визначення та класифікації бізнес-процесів виробничого підприємства. Вісник Одеського національного університету. 2015. Т. 20. Вип. 5. С. 127—131.

References:

1. Atkinson, R.D. and Ezell, S.J. (2019), Innovation economics: The race for global advantage, Yale University Press, New Haven, USA, pp. 55—63.
2. Chesbrough, H. (2003), Open innovation, Harvard Business School Press, Boston, USA, pp. 78—85.
3. Council on Foreign Relations (CFR) (2022), Innovation policy and global competition, Council on Foreign Relations, New York, USA, pp. 25—32.
4. Edler, J. and Fagerberg, J. (2017), "Innovation policy: what, why, and how", Oxford Review of Economic Policy, Vol. 33, No. 1, pp. 2—23.

5. Maskus, K.E. (2000), Intellectual property rights in the global economy, Institute for International Economics, Washington, USA.

6. Schumpeter, J. (2004), Business cycles: A theoretical, historical, and statistical analysis, Vol. 1, McGraw-Hill, New York, USA.

7. Antonyuk, L., Poruchnyk, A. and Savchuk, V. (2003), Innovatsii: teoriia, mekhanizm rozrobky ta komertsializatsii [Innovations: theory, development mechanism and commercialization], KNEU, Kyiv, Ukraine.

8. Glushevsky, V.V. (2015), "Modeling of flow processes of resource and product distribution in the business process network of an enterprise", Bulletin of Kyiv National University of Technologies and Design: Series Economic Sciences, vol. 2 (85), pp. 139—148.

9. Honcharenko, O.V., Bahorka, D.A. and Yefremov, D.Yu. (2023), "Innovative business as a determinant of inclusive economy formation", Economic Bulletin of Dnipro State Technical University, vol. 1 (6), pp. 7—14.

10. Yershova, O.O. (2016), "Foreign experience in efficient business process management of enterprises", Bulletin of Kyiv National University of Technologies and Design, vol. 6, pp. 66—79.

11. Klymchuk, M.M. (2020), "Conceptual and methodological principles of enterprise business process management", Formation of Market Relations in Ukraine, vol. 12, pp. 85—91.

12. Korzachenko, O.V. (2013), "Optimization of business processes of Ukrainian enterprises: problems and prospects", Scientific Bulletin of Kherson State University, vol. 3, pp. 64—69.

13. Nyshenko, O.V. (2015), "Approaches to the definition and classification of business processes of a manufacturing enterprise", Bulletin of Odesa National University, Vol. 20, No. 5, pp. 127—131.

Стаття надійшла до редакції 10.08.2025 р.

<https://nayka.com.ua>

Електронне фахове видання

Ефективна
ЕКОНОМІКА

Виходить 12 разів на рік

**Журнал включено до переліку наукових фахових видань України з ЕКОНОМІЧНИХ НАУК (Категорія «Б»)
Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292**

e-mail: economy_2008@ukr.net

viber: +38 050 3820663